

Հայաստանի Հանրապետության ֆաղաֆաղիական հասարակության կազմակերպությունների
հայտարարությունը՝ հանուն տեղական ժողովրդավարության և համայնքների իրավունքների
պաշտպանության

Մենք՝ Հայաստանի ֆաղաֆաղիական հասարակության կազմակերպություններս, մեր խոր վրդովմունքն ենք հայտնում ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կողմից, 2026 թվականի հոկտեմբերի 14-ին Իրավական ակտերի նախագծերի հրապարակման միասնական կայքում(e-draft.am) ներկայացված «Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» և ««Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքում փոփոխություն և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ: Տվյալ նախագիծը վտանգում է Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ժողովրդավարությունը, սահմանափակում է տեղական ինքնակառավարումը և սոցիալ-էկոլոգիական իրավունքները՝ ի նպաստ ընդերքօգտագործման բիզնեսի:

Մասնավորապես, խիստ մտահոգություն են առաջացնում «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքին վերաբերող այն փոփոխությունները, որոնցով առաջարկվում է, որպեսզի համայնքի ավագանու նախնական անհամաձայնությունն այլևս չհանդիսանա փորձաքննության ներկայացված փաստաթղթերի փաթեթի ընդունումը մերժելու, փորձաքննության գործընթացը չսկսելու կամ փորձաքննության գործընթացը դադարեցնելու հիմք: Նախագծով առաջարկվում է, որ համայնքի անհամաձայնության հիմքերն ուսումնասիրվեն փորձաքննության ընթացքում, իսկ դրանց հիմնավորվածության վերաբերյալ վերջնական դիրքորոշումը ձևավորի պետական լիազոր մարմինը:

Սույն օրենսդրական փոփոխությամբ Հայաստանի Հանրապետության համայնքների մասնակցությունը շրջակա միջավայրին և ընդերքօգտագործման ոլորտներին վերաբերող որոշումների կայացման գործընթացներում դառնում է խիստ սխալմունքի և ձևական, իսկ իրական որոշումների կայացումը վերապահվում է լիազոր մարմիններին և գործադիր իշխանությանը:

Խոսքը համայնքի բնակիչների կյանքի որակի, առողջության, ջրային ռեսուրսների, հողերի, կենսաբազմազանության, գյուղատնտեսության և կենսամիջավայրի վրա երկարաժամկետ ազդեցություն ունեցող որոշումների վրա իրական ազդեցություն ունենալու հնարավորության մասին է:

Համայնքներն ու դրանց բնակիչները կրում են հանփարդյունաբերական և այլ մասշտաբային տնտեսական գործունեության բացասական հետևանքների զգալի մասը: Հետևաբար, նրանց դիրքորոշումը չի՝ կարող դիտարկվել որպես երկրորդական կամ գուտ խորհրդատվական կարծիք, իսկ դրա մերժումը՝ որպես սովորական վարչական ընթացակարգ:

Ներկայացված առաջարկությունների փաթեթը հակասում է Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացված մի շարք միջազգային համաձայնագրերին և խոչընդոտելու է դրանց իրականացմանը: Մասնավորապես, փաթեթի ընդունման արդյունքում անհնար է դառնալու ՄԱԿ-ի Կենսաբազմազանության վերաբերյալ կոնվենցիային կից Կունմին-Մոնրեալի գլոբալ շրջանակի թիրախների ապահովումը, ոտնահարվելու է Օրհուսի կոնվենցիայով սահմանված՝ շրջակա միջավայրի հարցերին առնչվող որոշումների ընդունման գործընթացում համայնքների մասնակցության իրավունքը, վտանգվելու է նաև CEPA-ի (Հայաստան-Եվրամիություն Համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի) դրույթների իրականացումը: Մինչդեռ, այս և առնչվող մի շարք այլ փաստաթղթերով Հայաստանի Հանրապետությունը ստանձնել է պարտավորություն ոչ թե նվազեցնելու հանրության մասնակցության մակարդակը որոշումների կայացման գործընթացներում, այլ ընդհակառակը՝ ամրապնդելու այն, հատկապես բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտներում:

Ներկայացված առաջարկությունների փաթեթն ակնհայտորեն կասկածի տակ է դնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ժողովրդավարությունն ամրապնդելու մտադրության և եվրոպական ինտեգրման ձգտումների անկեղծությունը:

Մենք՝ ֆաղաֆցիական հասարակության կազմակերպություններս,

Պահանջում ենք՝

1. ՀՀ տարածֆային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունից՝ շրջանառությունից հանել ներկայացված՝ հակաժողովրդավարական և համայնքների ու նրանց բնակիչների իրավունքները սոսնհարող նախագծերի փաթեթը:
2. ՀՀ կառավարությունից՝ վերհանել նախագծի հեղինակների, մասնավորապես՝ լիազոր մարմնի, համապատասխան վարչությունների և մասնագետների կողմից նմանատիպ նախագիծ առաջ մղելու շարժառիթները ու ընդերֆոգտագործման ոլորտի բիզնես շրջանակների նկատմամբ նրանց ենթադրյալ կողմնակալության հիմքերը և ձեռնարկել ֆայլեր՝ ապագայում կանխելու նմանօրինակ պրակտիկաները:
3. ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարությանը՝ սեղմ ժամկետներում և հանրության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ մշակել «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագիծ՝ ընդլայնելու և ամրապնդելու հանրության մասնակցության հնարավորություններն ու երաշխիքները՝ ապահովելու Օրինուսի կոնվենցիայով սահմանված պարտավորությունները:
4. ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարությանը և ՀՀ տարածֆային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությանը, ֆաղաֆցիական հասարակության և համայնքային ակտիվ ֆաղաֆցիների, գյուղական համայնքների բնակիչների, ֆերմերների, կանանց և երիտասարդների աշխարհագրորեն ընդլայնված ներգրավմամբ, ներդնել լրացուցիչ՝ ուղիղ ժողովրդավարության մեխանիզմներ, որոնք միտված կլինեն որոշումների կայացման գործընթացներում համայնքների բնակիչների ազդեցության բարձրացմանը, մասնավորապես՝ շրջակա միջավայրին վերաբերող հարցերում:

1. Օլեգ Դուլգարյան, «Համայնքային համախմբման և աջակցության կենտրոն» ՀԿ, Լյուի, Ալավերդի
2. Սոնա Այվազյան, Թրանսփարենսի Ինքերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն, Երևան
3. Արաֆ Մելիքյան, «Իրավունքների պաշտպանություն առանց սահմանների» ՀԿ, Երևան
4. Արթուր Սաֆունց, Հելսինկյան ֆաղաֆցիական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակ, Լյուի, Վանաձոր
5. Անահիտ Գևորգյան, «Մարտունու կանանց համայնքային խորհուրդ» ՀԿ, Գեղարքունիք, Մարտունի
6. Զարուհի Հովհաննիսյան «Արդարության նոր մշակույթ» ՀԿ, Երևան
7. Անահիտ Սիմոնյան, «Մարդու իրավունքների հետազոտությունների կենտրոն» ՀԿ, Երևան
8. Թեհմինե Ենոֆյան, «Կանաչ Հայաստան» բնապահպանական, կրթական ՀԿ, Երևան
9. Հռիփսիմե Քոչարյան, «Հաջողակ Կին» ՀԿ, Երևան
10. Շավարհ Մարգարյան, «Ցիտադել» իրավապաշտպան ՀԿ, Սյունիք, Քաջարան
11. Միլեր Կարազոյան, «Հանրային Վերահսկողություն» ՀԿ, Արարատ, Վեդի
12. Գարեգին Միսկարյան, «+374 ֆաղաֆական ինֆորմացիոն ակումբ» ՀԿ, Երևան

13. Արսեն Արսենյան, «Առողջ Միջավայր» ՀԿ, Կոտայք, Հրազդան
14. Ինգա Զարաֆյան, «Էկոլուր» տեղեկատվական ՀԿ, Երևան
15. Նիկոլայ Գրիգորյան, «Արտակարգ ալիք տեղեկատվական» ՀԿ, Տավուշ, Իջևան
16. Գեղամ Բաղդասարյան, «Հանրային օրակարգ» ՀԿ, Երևան
17. Ռուզաննա Ղազարյան, «Դաւմա-Սոնա» Հիմնադրամ, Երևան
18. Վիգեն Մնացականյան, «Մեղվաբուծության զարգացման և ուսուցման կենտրոն» ՀԿ, Լոռի, Ալավերդի
19. Անժելա Ստեփանյան, «Տարածաբնական կայուն զարգացում» ՀԿ, Արմավիր
20. Վարդուհի Ցոլակյան, «ՕՐԲԻՍ» ՀԿ, Շիրակ, Ախուրյան
21. Վարդուհի Անանյան, «Սինեմաթ» ԵՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
22. Աննա Մարալյան, «Իրավունքի կենտրոն» ՀԿ, Երևան
23. Հովսեփ Խաչատրյան, «Ստեփանավան Առանց Համբ» քաղաքացիական նախաձեռնություն, Լոռի, Ստեփանավան
24. Աճխեն Բաբայան, «Սպիտակի Հելսինկյան Խումբ» ՀԿ, Լոռի, Սպիտակ
25. Անի Սարգսյան, «Երիտասարդների Ինքուլս» երիտասարդական ՀԿ, Սյունիք, Կապան
26. Արփինե Խաչատրյան, «Կորիզ» Այգեգարի երիտասարդական և համայնային զարգացման կենտրոն ՀԿ, Արարատ, Արտաշատ
27. Նվարդ Խաչատրյան, «Մեղրու կանոն ուսուրս կենտրոն», Սյունիք, Մեղրի
28. Գևորգ Փոքանջյան, «Ուղղակի Ժողովրդավարություն» ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
29. Արտաշես Աբրահամյան, «Համայնքների ֆինանսիստների միավորում» ՀԿ, Երևան
30. Նարինե Մաքևոսյան, «ՄԵԴԻԱԱԿՈՒՄԲ» Քաղաքացիական Հասարակության Զարգացման ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
31. «Հայկական Բնապահպանական Ժախատ», կամավորական նախաձեռնություն, Երևան
32. Գրիգոր Երիցյան, «Հայ Առաջադեմ Երիտասարդություն» ՀԿ, Երևան
33. Դավիդ Մաքևոսյան, «Պաթրա» ՀԿ, Լոռի, Թումանյան
34. Լևոն Բաբսեդյան, Ժուռնալիստների «Ասպարեզ» ակումբ ՀԿ, Շիրակ, Գյումրի
35. Կարինե Թորոսյան, «Հելսինկյան ասոցիացիա» ԻՀԿ, Երևան
36. Մուսեղ Հովսեփյան, «Հաճախորդություն ունեցող անձանց իրավունքների օրակարգ» ՀԿ, Երևան
37. Շուշանիկ Հարությունյան, Հայկական կլիմայական արդարության նախաձեռնություն, Երևան
38. Անդրանիկ Պապոյան «Պանդո» համայնային զարգացման ՀԿ, Շիրակ, Ախուրյան
39. Սերյան Ենոբյան, «ԷԿՈ Խմբակ» Երիտասարդական-Բնապահպանական ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
40. Նազելի Վարդանյան, «Հայաստանի Անտառներ» ՀԿ, Երևան
41. Գայանե Բալայան, «Արգինա» մշակութային ՀԿ, Լոռի, Ստեփանավան
42. Տիգրան Ավագյան, «Երիտասարդների հնարավորությունների ակումբ» ՀԿ, Երևան
43. Տիգրան Մաքևոսյան, «Արմա» գյուղական համայնքների աջակցման և զարգացման կենտրոն ՀԿ, Արարատ
44. Ժաննա Ալեքսանյան, «Լրագրողներ Հանուն Մարդու Իրավունքների» ՀԿ, Երևան
45. Լիանա Սահակյան, «Սոսե կանոն հիմնահարցեր» ՀԿ, Սյունիք, Գորիս
46. Արթուր Վարդապետյան, «Նոր Հորիզոններ» ՀԿ, Սյունիք, Գորիս
47. Արփինե Երիցյան, «Քաղաքացիական երիտասարդական կենտրոն» ՀԿ, Տավուշ, Իջևան

48. Նարե Հովհաննիսյան, «Իրավական նախաձեռնությունների կենտրոն» ՀԿ, Երևան
49. Յուրի Ավագյան, «Ռեսուրս» բաղաձայնական-երիտասարդական հիմնադրամ, Երևան
50. Տաթևիկ Աղաբեկյան, «Սեռական բռնության ճգնաժամային կենտրոն» ՀԿ, Երևան
51. Նվարդ Քոչարյան, «Գիտելիքահեղձ հասարակություն» գիտակրթական ՀԿ, Երևան
52. Հայկուհի Առաքելյան, «Վայոց Ձորի էվոլյուցիա» ՀԿ, Վայոց Ձոր, Եղեգնաձոր
53. Հասմիկ Մխիթարյան, «Գյումրու Առաջընթաց» ՔԶՀ, Շիրակ, Գյումրի
54. Սերգեյ Գաբրիելյան, «Դիզինի» ՀԿ, Երևան
55. Էմիլիա Մարտիրոսյան, «Մարգահովիտի երիտասարդական կենտրոն» ՀԿ, Լոռի, Փամբակ
56. Մանյա Մելիքճանյան, «Լոռե էկո-ակումբ» ՀԿ, Լոռի, Ստեփանավան
57. Արթուր Գրիգորյան, «Էկոլոգիական իրավունք» ՀԿ, Երևան
58. Աստրիկ Վարդանյան, Աստղիկ Վարդանյան, «Միշտ Օդեն Մայր» (ՄՕՄ) Կենտրոն ՀԿ, Երևան
59. Հենրիկ Մխիթարյան, «Կանաչ Փոփոխություն» ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
60. Արմեն Փարսադանյան, «Կայուն զարգացում» ՀԿ, Սյունիք, Կապան
61. Կամո Առաքելյան, Երեխաների աջակցության հիմնադրամ, Կոտայք, Հրազդան
62. Արթուր Պապյան, Երևանի մամուլի ակումբ, Երևան
63. Սուսաննա Շահնազարյան, «ԳորիսԼԱԲ» համաճեղքային ցարգացման կենտրոն ՀԿ, Սյունիք, Գորիս
64. Ժենյա Մայիլյան, «Իրական Աշխարհ, Իրական Մարդիկ» ՀԿ, Երևան
65. Մարինե Եգորյան, «Երեխայի և ընտանիքի զարգացման կենտրոն» Բարեգործական ՀԿ, Կոտայք, Հրազդան
66. Նելլի Վարդանյան, «Արագած Հովիտ ՏԱԽ» ՏԶՀ, Շիրակ, Արթիկ
67. Մարիննա Պեպանյան, «ՀԵԲԱ» ՀԿ, Լոռի, Ալավերդի
68. Մանուշ Մարալճյան, «Հանուն իրավահավասարության» իրավապաշտպան ՀԿ, Տավուշ, Իջևան
69. Ռազմիկ Մնացականյան, «Միավորող կամուրջ» սոցիալական ՀԿ, Արագածոտն, Աճառաթիկ
70. Շուշանիկ Սահակյան, «Երիտասարդական գաղափարներ» ԵՀԿ, Տավուշ, Դիլիջան
71. Ղարիբ Հարությունյան, «Կոմպաս» գիտահետազոտական կենտրոն ՀԿ, Շիրակ, Գյումրի
72. Նազիկ Ավագյան, «ԿԱՄՓ Լոռվա երիտասարդական ծրագրերի կենտրոն» ՀԿ, Լոռի, Ստեփանավան
73. Հռիփսիմե Մարտիրոսյան, «ՀԵՆԱԲԱՆ» հիմնադրամ, Երևան
74. Արարատ Գևորգյան, «Իջևան երիտասարդական դաշինք» ՀԿ, Տավուշ, Իջևան
75. Լիաննա Ասոյան, «ԲԼԵՁԱՆ» բնագաղափարական, սոցիալական, բիզնեսի աջակցության ՀԿ, Գեղարքունիք, Գավառ
76. Հասմիկ Ասլանյան, «Շողեր միություն» սոցիալ-կրթական ՀԿ, Երևան
77. Արմինե Զաֆարյան, «Կանանց սոլիդարության տարածք» ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
78. Աննա Զաֆարյան, «Լոռվա Ձոր ՏԱԽ ՏԶ» ՀԿ, Լոռի, Թումանյան
79. Գրիգոր Զանիկյան, «Երիտասարդները հանուն փոփոխության» բաղաձայնական հասարակության զարգացման ՀԿ, Երևան
80. Վահրամ Հովեյան, «Բայազետ կենտրոն» ՀԿ, Գեղարքունիք, Գավառ
81. Գևորգ Դուկասյան, «Ռեսուրս Գյումրի» երիտասարդական-բաղաձայնական կենտրոն ՀԿ, Շիրակ, Գյումրի
82. Անահիտ, Բադալյան, «Բերդի կանանց ռեսուրս կենտրոն» հիմնադրամ, Տավուշ, Բերդ

83. Հայկ Հովհաննիսյան, «Մեղվաժխարհ» Մեղվաբուժության Զարգացման Հիմնադրամ, Գեղարքունիք, Ճամբարակ
84. Սաթենիկ Խաչատրյան «ԱՐԱՐՈՒՄ» համայնֆային զարգացման ՀԿ, Գեղարքունիք, Ճամբարակ
85. Հերմինե Վարդանյան, «Արտ Պլատֆորմ» մշակութային, երիտասարդական ՀԿ, Շիրակ, Արթիկ
86. Անի Մարգարյան, «Ինոհաբ» երիտասարդական կենտրոն» ՀԿ, Շիրակ, Անի
87. Սուսաննա Էլբակյան, «Սրբազան հող» բարեգործական ՀԿ, Շիրակ, Գյումրի
88. Սիլվա Ադամյան, «Թռչնասերների կենտրոն» ՀԿ, Երևան
89. Շուշան Ռաֆայելյան, «Կանանց Աջակից Խումբ» ՀԿ, Արագածոտն, Թալին
90. Գեյոյա Պետրոսյան, Իրավունքի զարգացման եւ պաշտպանության հիմնադրամ, Երևան
91. Հերմինե Դիլանչյան, «ՏԱՐՈՆ» երիտասարդական Զարգացման ՀԿ, Սյունիք, Գորիս
92. Կարեն Զիլինգարյան, «Սպառողների խորհրդատվական կենտրոն» ՀԿ, Երևան
93. Էլմիրա Բալասանյան, «Մաքուր Գորիս» բնապահպանական ՀԿ, Սյունիք, Գորիս
94. Նաիրա Նախապետյան, «Ապահով Անկյուն» ՀԿ, Արարատ, Մասիս
95. Դանիել Իսանիսյան, «Իրագեկ ֆաղափացիների միավորում» ՀԿ, Երևան
96. Հովհաննիսյան Պետրոսյան, «Արդյունավետ կառավարում և համայնֆային զարգացում» ՀԿ, Շիրակ, Ախուրյան
97. Մայա Բարխուդարյան, «Քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ» ՀԿ, Երևան
98. Սարգիս Սեդրակյան, «Ֆերմերային շարժում» ՀԿ, Երևան
99. Սարիկ Բադեյան, «Տարածֆային զարգացման և հետազոտությունների կենտրոն» ՀԿ , Գեղարքունիք, Սևան
100. Էդգար Զատինյան, «Տարածֆային զարգացման և հետազոտությունների կենտրոն» ՀԿ, Լոռի, Վանաձոր
101. Գայանե Աբրահամյան, «Հանուն հավասար իրավունքների կրթական կենտրոն» ՀԿ, Երևան
102. Նունե Սարգսյան, Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոն, Երևան
103. Նատալիա Մարտիրոսյան, Հելսինկյան ֆաղափացիական ասամբլեայի Հայկական Կոմիտե, Երևան
104. Սեյրան Մարտիրոսյան, «ԽորանԱրդ» ինտեղեկատու կենտրոն ՀԿ, Շիրակ, Գյումրի
105. Նարեկ Բոցինյան, «Առաջընթաց» երիտասարդական ՀԿ, Արագածոտն, Աճառարակ